

Motion till riksdagen 2025/26:1386

av **Karin Sundin m.fl. (S)**

Risk för översvämning i Mälaren och Hjälmaren i ett förändrat klimat

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en utredning i syfte att säkerställa en robust Mälar-Hjälmarregion i ett förändrat klimat och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Konsekvenserna av den pågående globala uppvärmningen och klimatförändringarna kommer att bli avsmältning av glaciärer, höjda havsnivåer och fler och mer intensiva extremväder. Detta i sin tur ökar risken för skogsbränder och översvämningar. Vi har redan sett exempel på det i Sverige, inte minst omfattande regnoväder som skapat stora skador och dödsfall de senaste åren, som i Gävleborg i augusti 2021 och i Västernorrland i september 2025.

Det förändrade klimatet kommer att påverka samhället under lång tid framåt och därför krävs kartläggning av de mest sårbara områdena för att samhället i dag ska kunna vidta åtgärder som mildrar effekterna.

Ett område som är ytterst sårbart för översvämningar är Mälar-Hjälmarregionen, ett av landets mest tätbefolkade områden. Marginalerna mellan ytnivåerna i Hjälmaren, Mälaren och Östersjön är små och möjligheterna till avtappning därmed begränsade.

Dessa marginaler kommer att minska ytterligare med höjda havsnivåer och därmed ökar risken för översvämningar. Den nya Slussens reglering av Mälaren beräknas minska översvämningens risken fram till ungefär seklets slut, därefter riskerar havets nivåer att bli alltför höga.

Hjälmarén och dess omgívníngar präglas av den stora sjösänkning som gjordes 1878-1887 i syfte att skapa mer odlingsbar mark i området. Det har gjort att området redan i dag är känsligt för översvämningar och att området i allra högsta grad kommer att påverkas av höjda havsnivåer och av vad som sker i Mälaren. Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är Örebro tätort ett av de områden i landet där risken för översvämningar är betydande. Det finns risk för att samhällets förmåga att upprätthålla sjukvård och samhällsservice avsevärt försämras vid översvämning vid högsta beräknade flöde.

Ovanstående innebär att de stora systemen för markavvattning behöver ses över och att åtgärder behöver vidtas för en mer anpassad och robust vattenhushållning för att bättre klara högvatten och perioder av torka. Vilka val som bör göras och vilka skyddsåtgärder som är mest lämpliga behöver analyseras närmare i ett perspektiv som omfattar både Mälaren och Hjälmarén.

Landshövdingarna i de fem länen kring Mälaren och Hjälmarén vände sig i oktober 2021 till regeringen med en uppmaning om att tillsätta en utredning som tar ett helhetsgrepp kring problembilden med dess påverkan på dricksvattenförsörjningen, bebyggelse, samhällsviktig infrastruktur samt värdefulla vatten- och naturmiljöer och andra aspekter som kan påverka en långsiktigt hållbar utveckling för regionen. Behovet av en sådan utredning kvarstår och har ytterligare förstärkts av de senaste årens utveckling. Regeringen bör därför skyndsamt hörsamma länsstyrelsernas och landshövdingarnas uppmaning.

Karin Sundin (S)

Matilda Ernkrans (S)

Denis Begic (S)